



Náš dlh voči Izraelu: kniha „*Najväčší biznis môjho života*“

Prezentácia knihy nedávno zosnulej židovskej autorky Blanky Bergerovej v podaní jej syna, Avihoua Efrata

Miroslav Iliaš

Pastor Jaroslav Kříž

Cirkev Kresťanské spoločenstvo Milosť v Banskej Bystrici od svojho počiatku zehná židovskému národu. Dňa 17. novembra 2009 sa v jeho priestoroch na Lazovnej 72 konala prezentácia knihy nedávno zosnulej židovskej autorky pôvodom zo Slovenska - Blanky Bergerovej - v podaní jej syna, Avihuua Efrata, známeho izraelského podnikača v oblasti realít.

Návštěvníkovi tejto spoločenskej udalosti zaiste padla do oka izraelská a slovenská zástava, postavené po bokoch pódiu. Začiatok podujatia patril hudobným vystúpeniam - sestra Zuzana Máliková zahrála na klavír a sólista Štátnej opery v Banskej Bystrici Martin Popovič zaspieval v doprovode svojej manželky známu áriu Zbor Židov z opery Giuseppe Verdiho Nabucco. Text árie „...že sa raz vrátim späť v kraj môj milý“ vyjadruje židovskú túžbu po návrate na Sion.

Brat pastor v úvodnej reči zdôraznil, že Boh si vyvolil izraelský národ práve kvôli poslušnému človeku Abrahámovi, ktorý uveril Bohu a to sa mu počítaло za spravodlivosť. Zmluva Hospodina s Abrahámom zahŕňa jeho potomstvo - národ Izraela, určenú zem, ako aj požehnanie všetkým čľadiam zeme.

Samotný národ Izraela bol sformovaný v Egypte a Zmluva s ním bola následne uvedená do platnosti na vrchu Sinaj. Boh má výnimočnú Zmluvu len s tým-

prikázaní je určené na prvom mieste Izraelu. Židovstvo je viazané na svoju zem, kym kresťanstvo je naproti tomu „územne voľné“.

Pastor Kříž vo svojom prejave stručne zmienil aj dejiny Izraela. Tie pozostávajú z vyjdenia z Egypta, z putovania do Kanaánskej zeme so 40-ročnou periódou trestu za hriech vyzvedačov. Potom nasledovala éra sudcov, králov, postavenie prvého Chrámu Šalmúnom so šekinou, Božou prítomnosťou, po jeho smrti rozdelenie Izraela, asýrske a babilónské zajatie, znovupostavenie druhého



Je potrebné, aby kresťania povedali:
Židia, starší bratia vo viere - prepáčte

to národom. Nie Židia si vyvolili sami seba, ale Boh si ich vyvolil. Z vyvoleného ľudu je spasenie pre celý svet, ako to zdôraznil Pán Ježiš Kristus Samaritánke. Tiež známe „kresťanské“ Desatoro Božích

Chrámu Zorobábelom. Ďalej je to zhruba 400-ročné obdobie (intertestamentálne) medzi oboma Zmluvami, kam spadá povstanie Makabejských proti helezizujúcemu tyranovi Antiochiovovi IV. Pre



**Hlavný
host programu
Avihou Efrat
s prekladateľkou
Jarkou
Marcinekovou**

dejiny starozmluvného Izraela je významný rok 70 n. l., kedy bola zasadnená ťažká rana - zničenie

- Herodesovho Chrámu, po 1. storočí bol národ Izraela zásahom rímskych vojsk zo svojej zeme vyhnany. V roku 1948 nastalo obnovenie židovského národa v modernom štáte Izrael.

Brat Kríž položil otázku, akú úlohu v dejinách židovského národa hrala Cirkva. Žiaľ, negatívnu - stredovek je plný prenasledovania Židov, pogromov, antisemitizmu - čo nebolo skutočné kresťanstvo. Preto je cieľom KS Milosť konáť podujatia prožidovské a proizraelské. Rovnako je na mieste, aby kresťania povedali: „Židia, starší bratia vo viere - prepáčte, ľutujeme.“ Treba zehnať Izraelu, podporovať tento národ i jeho jednotlivcov.

V dnešnej dobe je čoraz ťažšie sa vyslovovať za Izrael, rastie opozícia protiizraelských súl - zahraničných, napríklad Irán, či domáci antisemitizmus.

Brat pastor citoval z Matúša 25. kapitoly zdôrazniac „čo ste urobili jednému z mojich najmenších bratov, mne ste urobili“. Kto sú tí najmenší bratia? V kontexte nedávnych udalostí práve trpiaci Židia. „Ale všetko zo Slovenského štátu príde

pred Boží súd,“ povedal J. Kríž. Ciel Židov, ako povedal, nie je vyvolať vinu v národoch za antisemizmus, ale čo najlepšie vystihnúť história.

Avihou Efrat

Nasledoval náš hlavný hosť programu - Avihou Efrat, syn Blanky Bergerovej v simultánnom tlmočení. Milo prekvapil komplimentom ženám - ako sa vyjadril, svojej starej matke a matke vďačí za všetko, čo sa od nich naučil. Obe tieto ženy sa dožili v plnom mentálnom zdraví požehnaného veku, 92 a 95 rokov.

Ako pritom začínala jeho mama? V jednej miestnosti bývalo niekoľko detí, pričom cez deň bola obchodom s textíliami a továrnou a večer sa zase zmenila na obývanú miestnosť. Avihou vyzdvihol vzdelanie ako najdôležitejší predpoklad pre úspešný život. Ako príklad uviedol svoju mamu, najlepšiu žiačku, ktorá cez deň v škole bola výbornou žiačkou a večer musela predávať bonbóny v kine, aby priniesla do domácnosti nejaký zárobok. A všetko až do septembra 1939, odkedy sa situácia Židov na Slovensku začala zhoršovať.

Avihou zmienil dvoch kresťanov, ktorí v ťažkých časoch pomohli jeho matke, Židovke. Katka, dobrá priateľka jeho mamy, odišla z pracovného miesta v obchode, aby v ňom mohla jeho matka sama v čase hospodárskej krízy vyžiť. Ďalšou kladnou postavou - už počas Slovenského štátu - bol zase veliteľ polície v Humennom, ktorý dopredu Židov varoval pred deportáciami.

Bojovým vzorom syna Blanky, ktorý bojoval v dvoch izraelských vojnách (1973 a 1982), bolo jednoznačne Slovenské národné povstanie.

Avihou Efrat publiku prezentoval fakty o Izraeli: napríklad popredné miesta zaberá vo vede a výskume, v počte nositeľov Nobelových cien, ale i vo výdavkoch na obranu. Židov charakterizoval ako ľudí „plných paliva“, čo ich ženie dopredu v plodnej tvorivej činnosti.

Napokon knihu, ktorú Avihou prezentoval aj na tomto podujatí, predával za symbolickú cenu. Jednalo sa skôr o dar, ako o obchodný artikel. Ako povedal, knihu svojej matky „Najväčší biznis môjho života“ šíri aj preto, aby v ľudskej spoločnosti nepovstali ďalší Hitlerovia.

Otázky

Nasledovali otázky z publiku.

Aký je vzťah Židov k Bohu a k Ježišovi Kristovi? Avihou odpovedal, že nie je nábožným Židom, nestravuje sa kóšer, takže osobne ho náboženstvo netrápi. Typická odpoveď sekulárneho Žida. Do toho vstúpil pastor Kríž zdôrazniac, že to „palivo“ majú Židia, lebo sú fyzickými potomkami Abraháma, Izáka a Jákoba. My sme vierou zakorenení do toho istého kmeňa, čím dostávame ako oni zdravú chut do života a tvorby. Za pokrokom Židov je ale nielen ich osobná nadanosť, šikovnosť a usilenosť, ale hlavne Božia ruka.

Ďalšia otázka sa týkala rómskeho holokaustu. Avihou zdôraznil tmel židovstva, čo je národná súdržnosť, vzájomná pomoc, záujem o vlastnú históriu.

Na záver sa brat pastor pomodlil za požehnanie Izraela a Jeruzalema, za jeho dobro, za ochranu pred teroristickými organizáciami. Bolo vyslovené podčakovanie Jarke Marcinekovej za prekladanie a za prácu na tomto prezentovanom knižnom projekte.

